

Lieta C-656/23 [Karaman]ⁱ

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 7. novembris

Iesniedzējtiesa:

Rechtbank Noord–Holland (Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 19. oktobris

Prasītājs:

B

Atbildētājs:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Pamatlietas priekšmets

Šis lūgums tiek iesniegts saistībā ar strīdu par to, ar kuru datumu stājas spēkā uzturēšanās atļauja, kas ir izsniedzama bēglim, kurš patvēruma procedūras ietvaros lūdz starptautisko aizsardzību.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk tekstā – “Procedūru direktīva”) 6. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Kvalifikācijas direktīva”) 13. pantu un 21. apsvērumu.

Prejudiciālie jautājumi

Iesniedzējtiesa saskaņā ar LESD 267. pantu lūdz Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

- 1) Vai, lai atbildētu uz jautājumu, ar kuru datumu stājas spēkā uzturēšanās atļauja, ir nozīme Direktīvas 2013/32/ES (Procedūru direktīva) 6. pantam?
- 2) Ja atbilde ir apstiprinoša: vai Procedūru direktīvas 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz uzturēšanās atļaujas spēkā stāšanās datumu noteicošais ir datums, kurā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir
 - sagatavots (Procedūru direktīvas 6. panta 1. punkta pirmā daļa) vai
 - reģistrēts (Procedūru direktīvas 6. panta 1. punkta pirmā daļa un 5. punkts), vai
 - iesniegts (Procedūru direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkts)?
- 3) Ja pieteikuma iesniegšana nav izšķiroša datumam, ar kuru uzturēšanās atļauja stājas spēkā, kā tas tad ir saistīts ar Kvalifikācijas direktīvas 13. pantu, skatot to kopsakarā ar tās 21. apsvērumu, saskaņā ar kuru bēgļa statusa atzīšanai ir deklaratīvs raksturs?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīva 2013/32/ES (Procedūras direktīva), 2. panta b)–c) punkts, 6. panta 1.–5. punkts, 31. panta 2. un 3. punkts;

Direktīva 2011/95/ES (Kvalifikācijas direktīva), 21. apsvēruma, 13. pants, 24. panta 1. punkts;

Padomes Direktīva 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanās (Ģimenes atkalapvienošanās direktīva)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Algemene wet bestuursrecht (Vispārējais administratīvo tiesību likums), 1:3. panta 3. punkts, 4:1. pants, 4:4. pants, 4:5. panta 1. punkta a) apakšpunkts;

Vreemdelingenwet 2000 (2000. gada Ārvalstnieku likums), 1. pants, 28. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 29. panta 1. punkts, 37. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 44. panta 2. punkts;

Vreemdelingenbesluit 2000 (2000. gada Lēmums par ārvalstniekiem), 3.107.b pants, 3.108. panta 1. punkts, 3.108.c panta 1. punkts.

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 B (turpmāk tekstā – “prasītājs”) ir patvēruma meklētājs, kurš ieceļoja Nīderlandes teritorijā un 2021. gada 10. oktobrī pieteicās *Immigratie– en Naturalisatiedienst* (Imigrācijas un naturalizācijas dienests, turpmāk tekstā – “IND”) uzņemšanas centrā, kas saukts arī par *Aanmeldcentrum Ter Apel*.
- 2 Prasītājs izteica vēlmi iesniegt patvēruma pieteikumu. Šis pieteikums tika reģistrēts vēl tajā pašā dienā. No šī brīža patvēruma meklētājs likumīgi uzturas Nīderlandē, saņem (uzņemšanas) pabalstus un vairs nav pakļauts riskam tikt izraidītam uz savu izcelsmes valsti (izraidīšanas risks).
- 3 2021. gada 20. oktobrī IND, kas ir *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “atbildētājs”) kompetencē, izsniedza B standarta veidlapu M35–H, kuru viņš parakstīja vēl tajā pašā dienā un ar kuru viņš iesniedza pieteikumu.
- 4 Prasītāja iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* apstiprināja ar 2022. gada 26. augusta lēmumu saskaņā ar 2000. gada Ārvalstnieku likuma 29. panta 1. punkta a) apakšpunktu, tam stājoties spēkā dienā, kurā pieteikums tika saņemts, proti, 2021. gada 20. oktobrī.
- 5 Prasītājs par šo lēmumu cēla prasību iesniedzējtiesā *Rechtbank Noord–Holland* (Ziemeļholandes tiesa, Nīderlande), jo, viņaprāt, uzturēšanās atļaujas spēkā stāšanās datums bija nepareizi norādīts 2021. gada 20. oktobris, tātad, pieteikuma saņemšanas datums, nevis 2021. gada 10. oktobris, tātad, viņa (pieteikšanās) paziņojuma datums.
- 6 Iesniedzējtiesa ir nolēmusi uzdot prejudiciālus jautājumus Tiesai, jo tā vēlas noskaidrot, vai no Kvalifikācijas direktīvas vai Procedūru direktīvas izriet, kā dalībvalstīm ir jānosaka, kad stājas spēkā uzturēšanās atļauja, kas izsniedzama patvēruma meklētājam.

Pamatlīetas pušu galvenie argumenti

- 7 **Prasītājs** uzskata, ka viņam izsniegtajai uzturēšanās atļaujai ir jāstājas spēkā 2021. gada 10. oktobrī, jo šajā datumā viņš Nīderlandes iestādēm izteica savu vēlmi lūgt starptautisko aizsardzību. Tādējādi tās esot saņēmušas patvēruma pieteikumu 2000. gada Ārvalstnieku likuma 44. panta 2. punkta izpratnē.
- 8 Tas, ka atbildētājs 2021. gada 20. oktobrī deva viņam iespēju parakstīt M35–H veidlapu, nenozīmē, ka pieteikuma datums tiek pārcelts no 2021. gada 10. uz 20. oktobri: uzturēšanās atļaujas piešķiršana, tai stājoties spēkā no dienas, kurā ir

izpildītas atbildētāja noteiktās procesuālās prasības pieteikuma iesniegšanai, liekot apšaubīt bēgļa statusa deklaratīvo raksturu, kas saskaņā ar 2018. gada 12. aprīļa spriedumu lietā A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) un 2022. gada 1. augusta spriedumu lietā XC (C-279/2022, EU:C:2018:248) nozīmē, ka bēglim ir tiesības tikt atzītam par bēgli no dienas, kurā viņš lūdz bēgļa statusa piešķiršanu, līdz ar to patvēruma pieteikums pastāv, tiklīdz patvēruma meklētājs ir izteicis savu attiecīgo vēlmi, un tas nav saderīgi ar Kvalifikācijas direktīvas 13. pantu.

- 9 Turklāt, pakārtojot uzturēšanās atļaujas stāšanos spēkā Nīderlandes iestāžu rīcībai, atbildētājs tādējādi atņemot Procedūru direktīvai tās lietderīgo iedarbību. Attiecībā uz uzturēšanās atļaujas spēkā stāšanos atbildētājam esot jāņem vērā datums, kurā ir skaidri izteikta vēlme saņemt patvērumu un kurā patvēruma pieteikums ir ticis “sagatavots” Procedūru direktīvas 6. panta izpratnē.
- 10 Saskaņā ar Tiesas judikatūru patvēruma pieteikuma “sagatavošanai” esot brīva forma un neprasa nekādas formalitātes. Šīs formalitātes tiek prasītas, tikai “iesniedzot” patvēruma pieteikumu (spriedumi, 2020. gada 25. jūnijs, VL, C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, 93. punkts, un 2022. gada 30. jūnijs, M.A, C-72/22 PPU, EU:C:2022:505, 57. punkts).
- 11 Pakārtoti, prasītājs apgalvo, ka viņa uzturēšanās atļaujai esot jāstājas spēkā ne vēlāk kā trīs darba dienas pēc tam, kad viņš ir izteicis vēlmi saņemt patvērumu. Tas tādēļ, ka saskaņā ar Procedūru direktīvas 6. panta 1. punktu starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrācija esot jāveic ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā pēc attiecīgā pieteikuma “sagatavošanas”.
- 12 Turklāt ārvalstnieku nevarot padarīt atkarīgu no kompetento iestāžu darba slodzes vai personāla situācijas.
- 13 Visbeidzot, *Aanmeldcentrum Ter Apel* prakse atšķiroties no prakses Šipholas [*Schiphol*] uzņemšanas centrā, kas nekavējoties “reģistrē” pieteikumus, tiklīdz tie ir “sagatavoti”. Tas radot nevienlīdzību.
- 14 **Atbildētājs** uzskata, ka Nīderlandes tiesību akti, kas attiecas uz patvēruma meklētājam izsniegtās uzturēšanās atļaujas stāšanos spēkā, ir saderīgi ar Savienības tiesībām. Saskaņā ar 2000. gada Ārvalstnieku likuma 44. pantu pieteikums ir saņemts tikai pēc tā pienācīgas iesniegšanas.
- 15 Prasītājs savu vēlmi saņemt patvērumu 2021. gada 10. oktobrī esot paudis brīvā formā. Tajā pašā dienā šī vēlme tika reģistrēta. 2021. gada 20. oktobrī ar parakstīto pieteikuma veidlapu esot izpildītas arī formālās prasības un esot uzsākta patvēruma procedūra.
- 16 Tas atbilstot Kvalifikācijas direktīvas 24. pantam, saskaņā ar kuru “iespējami drīz” pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas esot jāizsniedz uzturēšanās atļauja. Līdz ar to pastāvot atšķirība starp bēgļa statusu, kas ir deklaratīvs, un uzturēšanās atļauju, kas tāda nav. Tādējādi spriedums lietā A un S un spriedums

lietā XC šajā gadījumā neesot piemērojami, jo Kvalifikācijas direktīvas 24. pantā ir skaidri noteikts, kad ir jāizsniedz uzturēšanās atļauja.

- 17 Kā izrietot no Procedūru direktīvas 6. panta, dalībvalstis drīkst nošķirt starp patvēruma pieteikuma sagatavošanu un tā iesniegšanu. Turklāt tās varot noteikt kārtību, kādā pieteikumi ir jāiesniedz.
- 18 Lai gan prasītājs pareizi norādot, ka dažiem ārvalstniekiem ir jāgaida ilgāk nekā citiem, pirms viņiem tiek dota iespēja iesniegt pieteikumu, tomēr tas neesot būtiski, jo pret visiem ārvalstniekiem Nīderlandē, kuriem ir izsniegta uzturēšanās atļauja kā personām, kam ir tiesības uz patvērumu, attiecībā uz viņu likumīgās uzturēšanās ilguma aprēķināšanu ir labvēlīgāka attieksme, nekā tas prasīts Savienības tiesību aktos.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 19 Saskaņā ar valsts tiesību aktiem prasītājam ir tiesības saņemt uzturēšanās atļauju kā personai, kurai ir tiesības uz patvērumu, sākot no dienas, kad ir izpildītas visas likumā noteiktās prasības attiecībā uz pieteikuma šādas atļaujas izsniegšanai iesniegšanu, savukārt Procedūru direktīvas 6. pantā tiek nošķirts starp starptautiskās aizsardzības pieteikuma “sagatavošanu” un šāda pieteikuma “reģistrēšanu”, kā arī “iesniegšanu”.
- 20 Šajā lietā patvēruma pieteikums tika reģistrēts jau pieteikuma sagatavošanas dienā, bet iesniegts tikai vēlāk. Iesniedzējtiesa vēršas Tiesā, jo tai nav skaidrs, kāda nozīme ir piešķirama jēdzieniem pieteikuma “iesniegšana” un “sagatavošana” attiecībā uz brīdi, kad stājas spēkā patvēruma meklētājam izsniedzama uzturēšanās atļauja. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ņemot vērā valsts tiesību aktus vai Tiesas judikatūru, uz jautājumu, kas ir jāsaprot ar patvēruma meklētājam izsniedzamas uzturēšanās atļaujas spēkā stāšanos, nevar viennozīmīgi atbildēt, līdz ar to nav skaidrs, vai Nīderlandes tiesību akti ir saderīgi ar Savienības tiesībām.
- 21 Nav strīda par to, ka bēgļa statusa piešķiršana ir deklaratīvs akts. Tomēr, ņemot vērā lietas dalībnieku pretrunīgos viedokļus šajā ziņā, rodas jautājums, vai šim deklaratīvajam raksturam šajā gadījumā ir nozīme.